

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku K. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o prawo do renty,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 sierpnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 czerwca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje radcy prawnemu K. B. (B.) Kancelaria Radcy
Prawnego od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę
120 zł (sto dwadzieścia) powiększoną o stawkę należnego
podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej
pomocy prawnej świadczonej na rzecz wnioskodawcy w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2018 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację wnioskodawcy K. S. od wyroku Sądu Okręgowego w W. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 maja 2017 r., w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W. o prawo do renty, którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 5 sierpnia 2015 r., odmawiającej przyznania w dalszym ciągu prawa do renty z

tytułu niezdolności do pracy przyznanej w drodze wyjątku, wobec ustalenia, na podstawie opinii biegłych lekarzy specjalistów z zakresu ortopedii i traumatologii, że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy i tym samym nie spełnił wszystkich przesłanek określonych w art. 83 ust. 1, oraz 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm. dalej „ustawa emerytalna”). Dostrzegając trudną sytuację życiową (rodzinną) i materialną skarżącego Sąd drugiej instancji podkreślił, że spełnienie przesłanki braku niezbędnych środków utrzymania nie jest wystarczające do przyznania świadczenia typu ubezpieczeniowego z art. 83 ust. 1 ustawy emerytalnej. Nie jest to bowiem świadczenie socjalne, zatem jego przyznanie nie zależy wyłącznie od potrzeb osoby o nie się ubiegającej, nawet gdy - jak w sprawie niniejszej - są one uzasadnione. Potrzeby te mogą natomiast stanowić podstawę do ubiegania się przez skarżącego o świadczenia z pomocy społecznej oraz inne formy pomocy materialnej przewidzianej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej oraz w niedostatku.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 83 ust. 1 ustawy emerytalnej poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że podstawą przyznania renty w drodze wyjątku może być jedynie stwierdzenie całkowitej niezdolności do pracy, w sytuacji, gdy organ rentowy powinien wziąć pod uwagę również inne okoliczności, należące do kategorii „szczególnych okoliczności” w rozumieniu ustawy, która jest klauzulą generalną i której stosowanie ma charakter ocenny i indywidualny, w szczególności poprzez pominięcie innych zdarzeń powodujących, iż ubezpieczony jest osobą nieatrakcyjną na rynku pracy z uwagi na pogarszający się stan zdrowia, co może uzasadniać przyznanie renty w drodze wyjątku. Wskazał także na naruszenie przepisów postępowania - art. 232 zd. 2 k.p.c. w związku z art. 381 k.p.c. oraz w związku z art. 382 k.p.c., poprzez pominięcie i niedopuszczenie dowodu z urzędu - uzupełniającej opinii biegłego, pomimo istotnych sprzeczności w opiniach, co skutkowało niedostatecznym wyjaśnieniem spornych okoliczności dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonego, art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez nierozważenie wszystkich

podniesionych w apelacji zarzutów, w tym zarzutu dotyczącego pominięcia w postępowaniu dowodowym, astmy oskrzelowej, na którą cierpi wnioskodawca co doprowadziło do nieprawidłowego ustalenia, iż jest on częściowo niezdolny do pracy.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w innym składzie wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego oraz przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym (nie opłaconych w żadnym zakresie).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że jest ona oczywiście uzasadniona z uwagi na „naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na wynik sprawy poprzez niedostateczne wyjaśnienie stanu zdrowia ubezpieczonego, przy jednoczesnej wewnętrznej sprzeczności w opiniach biegłych, z których wynika, iż z jednej strony stan zdrowia ubezpieczonego pogarsza się z roku na rok, a z drugiej strony poprawia się na tyle, że skutkuje częściową możliwością podjęcia pracy zarobkowej (...). Przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadnione jest również niezbadaniem wszystkich przesłanek mających wpływ na ocenę czy zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające przyznanie renty w drodze wyjątku”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, pełnomocnik organu rentowego wniósł o odrzucenie skargi kasacyjnej, ewentualnie o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bądź oddalenie skargi kasacyjnej wraz z orzeczeniem o kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest uzasadniony.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi, to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyvodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777; oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638). W ocenie Sądu Najwyższego, powyższych wymogów nie spełnia wskazywana przez pełnomocnika wnioskodawcy oczywista zasadność skargi kasacyjnej, w istocie koncentrująca się jedynie na zarzutach co do sposobu procedowania sprawy przez Sądy obu instancji. Należy podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie przyjmuje się, że od uznania sądu zależy dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych, ponadto, że sąd nie ma obowiązku dopuszczenia dowodu z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystana dla strony (przykładowo wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 r., I UK 200/11, LEX nr 1162648 oraz powołane tam orzeczenia; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada

2012 r., III UK 45/12, LEX nr 1648605; oraz powołane tam orzeczenia). Ponadto brak podstaw do ponawiania lub uzupełniania dowodu z opinii biegłych, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania. Podobne poglądy były już wielokrotnie wyrażane w publikowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 6 marca 1997 r., II UKN 23/97, OSNAPiUS 1997 nr 23 poz. 476; wyrok z dnia 16 kwietnia 1997 r., II UKN 53/97, OSNAPiUS 1998 nr 2 poz. 51; wyrok z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 131/97, OSNAPiUS 1998 nr 3 poz. 100; wyrok z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPiUS 1998 nr 13 poz. 408).

Warto także zwrócić uwagę, w związku z podstawami skargi, że zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej może być naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, z wyłączeniem zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Wyłączenie to oznacza pozbawienie stron możliwości kwestionowania prawidłowości dokonanych przez sąd ustaleń poprzez odnoszący się do sfery oceny i wnioskowania zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 372/09, LEX nr 577688).

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania orzeczono uwzględniając § 15 ust. 2 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68).